

YUMURTACI CİVCİV VE PİLİÇLERİN BAKIM-BESLENMESİ

Damızlık işletmelerden alacağımız civcivlerin; **Marek aşısı** ve **cinsiyet ayırımı** yapılmış **aynı yaşta** olan, sağlıklı, geniş ve yuvarlak başlı, parlak gözlü, parlak ve sık tüylü, bacakları sağlam yapılı olmalıdır.

Satın alınan civcivlerin taşınmasında özel imal edilmiş kartonlar kullanılmalı, bunlara gerektiğinden fazla civciv doldurulmamalı, havalandırma ve sıcaklık uygun durumda olmalıdır. Aşırı sıcak, soğuk ve rüzgarlı havalarda taşıma yapılmamalıdır.

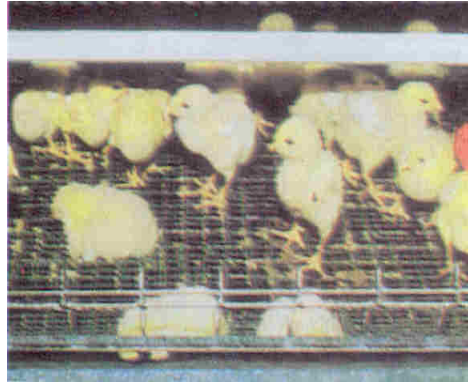
0-6 haftalar arası **civciv dönemi**, 6-20 hafta arası **piliç dönemi** olarak adlandırılır. Civcivler 8-10 veya 17-18 hafta yerde büyütülüp; bu haftadan sonra başka kümeslere veya kafeslere aktarılır.

Civciv Konulacak Kümeslerdeki İşlemler

Civcivlerin konulacağı kümes bir hafta önceden temizlenmeli, kümes badana edilmeli, alet ve ekipmanlar sıcak sodalı sularla dezenfekte edilmeli, kapı önüne ayak basmak için kireç kutuları konmalıdır. Kümes tabanına önce toz kireç serpilir üzerine altlık olarak 5-8 cm kalınlığında talaş, öğütülmüş mısır koçanı, buğday, arpa sapı kullanılır.

Kümes İçi Sıcaklığı : Civcivler kümese getirilmeden **12-24 saat önce kümes ısıtılmalıdır**. Civcivler ilk 4-5 hafta hazırlanan muhafaza çemberine konmalıdır. İlk hafta civciv seviyesindeki kümes içi sıcaklığın 32-35°C olması sağlanmalıdır. Isı her hafta 3°C düşürülerek 4. hafta sonunda 21°C'ye kadar indirilmelidir. **Isı asla 15°C'nin altına düşürülmemelidir**.

Gaga kesimi 6-9. günler arasında yapılmalıdır.

Havalandırma : İlk birkaç gün civciv kümeslerinde havalandırma gerekmez. Civcivler büyüdükçe havalandırma sistemi ayarlanmalı ve hava ceryanı olmayacak şekilde ayarlanmalıdır.

Yem ve Yemlikler : Civcivlere verilecek yemler çevirmelerin içine yerleştirilmelidir. Yemler civcivler kümese gelmeden önce, hiç kullanılmamış yumurta viyollerinin her tarafına eşit olarak dağıtılır.

İlk birkaç gün içinde civcivler yem yemesini öğrenirler.

Her 50 civcive 1 adet yumurta viyoli yeterlidir. Yem taze olmalı ve birkaç gün azar azar verilmelidir. Bu yemliklerden normal yemliklere geçiş bir haftada tamamlanır.

Uzun oluk veya otomatik yemliklerde, ilk 8 haftalığa kadar her civcive 5 cm yer hesaplanmalı sonra bu rakam 10 cm'ye çıkartılmalıdır.

Eğer askılı yuvarlak yemlikler kullanılacaksa her 100 civcive yaklaşık 30 cm çapında 3 adet yemlik yeterlidir.

Yem tüketimi izlenmeli, yemliklerin yüksekliği ayarlanmalı ve **yemlikler 2/3 oranında** doldurularak yem kaybı azaltılmalıdır.

Su ve Suluklar : Civcivlerin yumurtadan çıktıktan sonra önce bol ve temiz su içmesi sağlanmalı, 2-3 saat sonra yem yedirilmelidir. İçme suyu sıcaklığı ilk hafta 24°C olmalıdır. Sulukların yüksekliği haftalık olarak ayarlanmalıdır. Suluklar haftada iki gün dezenfekte edilmelidir. 8. haftaya kadar civciv suluk mesafesi düz veya yuvarlak suluklarda ilk önce 2 cm, daha sonra 4 cm olmalıdır.

Aydınlatma : Pencereless kümeslerde kuluçkadan sonraki iki gün 24 saatlik yapay aydınlatma yeterlidir. Civcivlerin yem yemeyi su içmeyi kısa sürede öğrenmeleri açısından bu önemlidir. Gerekirse bu bir-iki hafta uzatılabilir. Daha sonraki

haftalarda yapay aydınlatma azaltılarak 3. haftada 16 saate sonraki haftalarda bu süre yarım saat azaltılarak 22. haftada aydınlatma süresi 13 saate düşürülür. Aydınlik şiddetinin her m²'ye 4. haftaya kadar 3 watt 4-18 haftalar arası 2 watt/ m² olması uygundur.

Civcivlerin Beslenmesi

- 0-8 haftalar arası civciv büyütme, 9-13. haftalar arası piliç büyütme, 13'üncü haftadan itibaren kılavuz yumurta görülene kadar piliç geliştirme yemi verilmelidir.

- Civciv başlatma yeminin 2900kcal/kg ME, %18 protein içermesi gerekir. Civcivlere ilk günden itibaren her türlü besin maddesini ihtiva eden iyi dengelenmiş "civciv başlatma yemi" verilir. Civcivlere verilecek yemler ince yem formunda olmalı; pelet yemler kırılarak veya ezilerek verilmelidir. Kırılmış peletlerin iri daneli olması kadar, yemin fazla ince öğütülmüş olması da yanlıştır. Zira, çok ince öğütülmüş yemler gagalarına yapışmakta ve tozuşmaya neden olmaktadır.

- Bir yemden diğer yeme geçirilirken, önce yemler karıştırılarak verilmeli ve yeme alışmaları sağlanmalıdır. 8. haftadan itibaren piliçlere yemle veya ayrı bir kap içerisinde mozayik kırığı verilmelidir. Böylece hem kalsiyum ihtiyacı hem de taşlık için grit ihtiyacı karşılanmış olur.

Piliçlerin Beslenmesi

- Piliçlerin yaşlarına göre önerilen yemler yedirilmelidir. Piliç büyütme yeminin (8-14. hafta) 2900 kkal/kg.ME ve %15 protein içeren, Piliç geliştirme yeminin (15-20. hafta) 2900 kkal/kg.ME ve %13 protein içermesi gerekir. Yemden yeme geçiş daima yavaş olmalıdır. Piliçler büyütme dönemi ile yumurtlama dönemi arasında 3 defa tüy değiştirirler. Bu tüyler toplanıp yakılmalıdır.

Piliçlerin erken yumurtaya gelmelerini engellemek için şu tedbirler alınmalıdır.

- Gün ışığına ilave olarak aydınlatma yapılmaz.
- Kılavuz yumurtanın görülmesi ile birlikte yumurta yemine geçilmelidir.
- Yumurta çağına girmeden, folluklar hazırlanmalı ve piliçlerin folluklara alışmaları sağlanmalıdır.
- Usulünce kanat kesimi yapılmalıdır.

Adres	: Samsun Tarım İl Müdürlüğü 55060 Samsun
Santral	: 0 362 231 37 00
Fax	: 0 362 233 21 63
e-mail	: cey@samsuntarim.gov.tr
web	: www.samsuntarim.gov.tr

T.C.
SAMSUN VALİLİĞİ
İl Tarım Müdürlüğü

Yumurtacı Civciv ve Piliçlerin Bakım - Beslenmesi

Nihal CANİTEZ
Ziraat Mühendisi

No: H/14

2005